

JÄRVAVECKAN
RESEARCH

AI och unga 2024

Rapporten bygger på en opinionsundersökning genomförd av Indikator Opinion på uppdrag av Järvaveckan Research i samarbete med Google Sverige

Innehåll

Om Järvaveckan	3
Om Järvaveckan Research	4
Om vår kunskapspartner: Google Sverige	4
Förord Järvaveckans vd och styrelseordförande	5
Förord Googles Sverigechef	6
Om rapporten	7
Läsanvisningar	7
Sammanfattning	8
AI-användning bland unga 2024	9
AI och utbildning	11
AI och jobb	17
AI och livet	20
Om undersökningen	25
Bakgrundsinformation	27
Kontaktuppgifter	28

Om Järvaveckan

Järvaveckan är det övergripande namnet för tre verksamheter: **Järvaveckan Evenemang**, **Järvaveckan Research** och **Järvaveckan Dialog**. Bakom Järvaveckan står Stiftelsen The Global Village, en ideell, politiskt och religiöst obunden stiftelse.

Vårt **syfte** är att bidra till ett samhälle där mångfald är en erkänd styrka och där alla kan vara med och påverka samhällsutvecklingen. Den största likheten mellan oss människor är att vi är olika. Det är på den människosynen som målen om social hållbarhet och inkludering ytterst vilar.

Vår **övertygelse** är att vägen dit måste inbegripa öppna samtal som bygger på kunskap om det svenska samhället och på respekt för varandra. Denna övertygelse ligger till grund för all vår verksamhet. Vi tror på öppenheten som vägen framåt.

Vår **roll** är att vara en kraft för brobyggande och ny kunskap som stimulerar människor att vidga perspektiven i samhällsfrågor och utveckla sin syn på sig själva och andra. Ett brobyggande som uppmuntrar samarbete i nästa led. I vår verksamhet gör vi det på tre sätt som tillsammans ska bidra till långsiktig förändring i Sverige:

- Vi organiserar mötesplatser för öppna samtal. **Möjliggörare** för människor att mötas över alla gränser.
- Vi initierar och sprider ny kunskap som ger nödvändiga insikter om det svenska samhället för upplysta samtal och offentlig debatt. **Experter** dit man vänder sig för att få nya insikter.
- Vi genomför egna aktiviteter som stödjer enskilda människor i sin utveckling genom att upptäcka nya verkligheter och därmed kunna bryta barriärer. Så är vi **förändringsagenter** som förverkligar förnyelse.

Om Järvaveckan Research

Järvaveckan Research fördjupar insikter och debatter genom faktagrapporter som ger utrymme åt de röster och perspektiv som ofta förbises. Rapporterna har en vetenskaplig grund, där vi tar stöd av etablerade undersökningsföretag och offentlig statistik. Samarbeten med olika kunskapspartners, inklusive företag, stiftelser och myndigheter, är nyckeln till vår framgång. Detta säkerställer att våra rapporter är välgrundade, relevanta och aktuella. Det ger oss även möjlighet att sprida resultaten brett och därmed också påverka samhällsdebatten. Genom att utveckla och distribuera dessa rapporter vill vi bidra med nya perspektiv som ger inblick i livsvillkoren för boende i olika områden och befolkningsgrupper över hela Sverige.

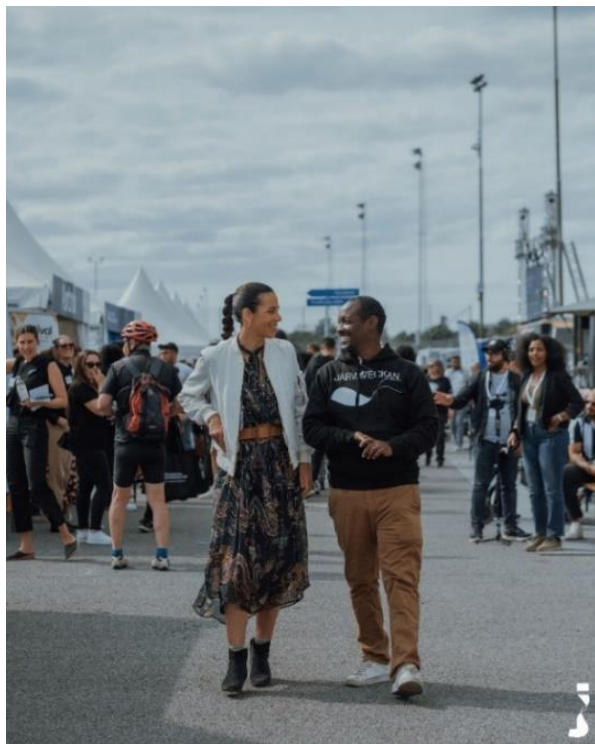
Vår research är tänkt att bryta det utanförskap som uppstår när många har en bestämd uppfattning om områden och befolkningsgrupper utan att ha en bredare bild av verkliga förhållanden. Vår övergripande ambition är att bidra till en mer nyanserad och konstruktiv samhällsdebatt och inspirera till positiv förändring.

Om vår kunskapspartner: Google Sverige

Google Sverige är en del av Google, ett globalt teknikföretag som utvecklar produkter och tjänster inom internet, mjukvara, artificiell intelligens och andra områden.

Förord Järvaveckans vd och styrelseordförande

AI är en del av vardagen för de flesta svenskar, men det finns fortfarande grupper som riskerar att hamna utanför den digitala utvecklingen. Att överbrygga detta gap är en viktig fråga för svensk ekonomi, demokrati och jämlikhet. I dagens samhälle är det svårt att föreställa sig en vardag utan digitalisering och AI. Allt från vårdkontakter till skolfrågor hanteras digitalt.

Den digitala utvecklingen påverkar och kommer att fortsätta påverka vår fysiska verklighet och identitet i allt högre grad. Utan digital kompetens riskerar människor inte bara att hamna utanför den digitala utvecklingen, utan att exkluderas från samhället i stort. Vår rapport undersöker specifikt hur unga, en grupp som påverkas starkt av denna utveckling, förhåller sig till och använder AI.

Järvaveckan Research arbetar för att skapa ett inkluderande samhälle där alla, oavsett bakgrund, kan delta fullt ut i samhället – socialt, ekonomiskt och politiskt. Genom att synliggöra kunskapen om digitalisering och AI, och deras användning i vardagen vill vi bidra till att alla får möjlighet att vara en del av den digitala utvecklingen. Vi hoppas

att rapporten ska inspirera till diskussion om hur vi tillsammans kan stärka den digitala kompetensen och inkluderingen i Sverige.

Avslutningsvis vill vi uttrycka vår stora tacksamhet till Google Sverige för deras engagemang i dessa frågor och för samarbetet kring denna rapport, samt för förra årets rapport "Digital inkludering och utanförskap i Sverige". Tillsammans kan vi åstadkomma verklig förändring.

Ahmed Abdirahman, Vd & grundare, Järvaveckan

Caroline Berg, Styrelseordförande och medgrundare, Järvaveckan

Förord Googles Sverigechef

Vart vi än tittar erbjuder AI-teknik vårt samhälle nya och spännande möjligheter. AI-utvecklingen har gått i raketfart de senaste åren och idag är det få som inte hört talas om generativ AI:s potential i såväl vardagen som för samhället i stort. Utvecklingen genomsyrar stora delar av samhället och påverkar oss alla, inte minst våra unga, som behöver lära sig att samverka med AI i sin utbildning, i karriären och livet i stort. En viktig del av utvecklingen blir att säkerställa att alla kan ta del av den nya teknologin, oavsett bakgrund eller förkunskap.

På uppdrag av Järvaveckan Research, i samarbete med Google, har Indikator Opinion tagit fram en rapport som kartlägger hur unga ser på AI som en del av livslångt lärande, som ett verktyg i sina framtida karriärer och livet i stort. Resultatet visar att inställningen till AI generellt är positiv, främst tror de tillfrågade ungdomarna att AI kommer att göra det lättare att lära sig nya saker och få tillgång till kunskap. Enligt rapporten är unga i utsatta områden generellt mer positivt inställda och också mer frekventa användare av AI. Den allmänna inställningen bland samtliga respondenter till att använda AI-verktyg i skolan är också övervägande positiv, särskilt positiva är de som använt ett AI-verktyg det senaste året. Det är glädjande att unga är nyfikna på hur tekniken kan hjälpa dem i deras utbildning.

På Google ser vi AI som det tredje stora teknikskiftet, med en enorm potential för att stärka svensk produktivitet och kreativitet. För att ta vara på möjligheterna tekniken medför behöver vi säkerställa ett brett upptag i samhället, och gemensamt arbeta för att alla får tillgång till kunskapen och verktygen för att kunna nyttja tekniken till dess fulla potential. Vi hoppas att den här rapporten ska väcka diskussion kring hur vi på bästa sätt gemensamt kan jobba för att stärka intresset och kunskapen kring AI-användning i Sverige.

Slutligen vill vi rikta ett stort tack till Järvaveckan för deras engagemang i dessa frågor och för samarbetet kring den här undersökningen.

Anna Wikland, Sverigechef Google

Om rapporten

Syftet med undersökningen är att samla kunskap om hur unga i Sverige ser på och använder artificiell intelligens (AI). Underlaget i rapporten kommer från respondenter i åldern 15–25 år. Undersökningen genomfördes av Indikator Opinion på uppdrag av Järvaveckan Research i samarbete med Google Sverige. Resultaten från undersökningen är uppdelad i tre delar: utbildning, karriär och livet.

De svarande tillhandahåller en definition av AI och AI-verktyg enligt nedan.

Definition av AI: AI är en förkortning för artificiell intelligens. Det är ett samlingsnamn för en rad olika teknologier som försöker få datorprogram att fungera mer likt en människa. Det handlar till exempel om att kunna resonera och planera, förstå vanligt språk, kunna lära sig av data, känna igen mönster och lägga ihop flera olika intryck för att komma fram till en slutsats.

Definition av AI-verktyg: AI-verktyg är olika program som använder AI-teknik för att till exempel skapa text eller bild. Några vanliga AI-verktyg är: ChatGPT, Gemini och Midjourney, Tiktok verktyg, ClearCut.

Läsanvisningar

Rapporten har följande disposition. Den inleds med en kort sammanfattning som presenterar rapportens resultat. Därefter följer en detaljerad redovisning av de svarandes syn på respektive svarsalternativ. Redovisningen sker uppdelat på olika åldersgrupper och bostadsområde: **A)** Skattningar för svarande som bor i Sverige, exklusive utsatta områden. Den här kolumnen heter i resultatframställan **övriga Sverige**. **B)** Skattningar för boende i något av polisen definierade utsatta områden. Den här kolumnen heter i resultatframställan **utsatta områden**. För att bidra med ytterligare nyans i svaren har vi därtill valt att redovisa svaren efter åldersgrupp **C) 15–19 år** eller **D) 20–25 år**.

Sammanfattning

AI och utbildning

Den allmänna inställningen till att använda AI-verktyg i skolan är övervägande positiv, 69 procent instämmer i påståendet om att vara positiv till att använda AI-verktyg i skolan.

De svarande som själva använt AI-verktyg under de senaste 12 månaderna är betydligt mer positivt inställda (74 %) till AI-verktyg i skolan jämfört med icke-användare (42 %).

Sammanfattningsvis är unga i utsatta områden mer positivt inställda och mer frekventa användare av AI jämfört med boende i övriga Sverige. De yngre (15–19 år) och män är även de mer positivt inställda jämfört med deras jämförande grupper (20–25 år respektive kvinnor).

AI och jobb

På frågan om AI kommer göra dem mer effektiva och produktiva på jobbet tror sex av tio att så är fallet.

De områden unga hyser störst tilltro till AI:s påverkan är analys av stora mängder data och automatisering av upprepande och tidskrävande uppgifter (65 %).

Det finns en stor samsyn om att AI kommer skapa nya sorters jobb i framtiden. Drygt 7 av 10 av de svarande tror att AI kommer skapa helt nya sorters jobb i framtiden.

AI och livet

Det vanligaste användningsområdet av AI-verktyg bland unga idag är för att söka information följt av hjälp att förstå svåra begrepp och ord och att skriva texter.

54 procent tror att AI kan förbättra deras fysiska eller psykiska hälsa.

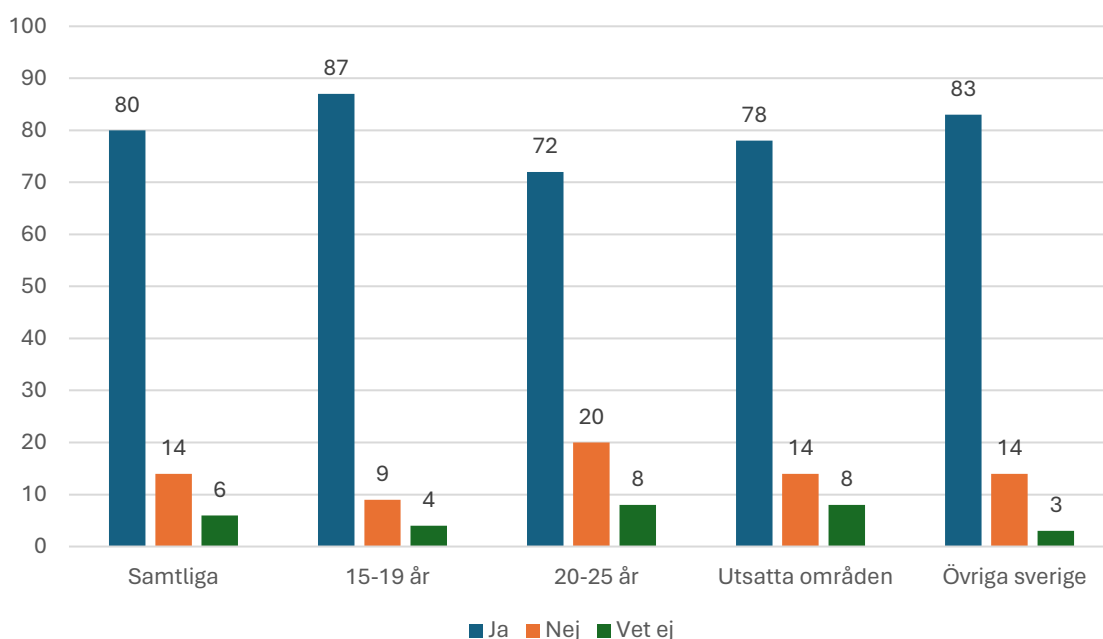
Den största farhågan, med 66 procent av samtliga respondenter, är att AI kommer att öka risken för fusk. Näst vanligaste oron, att AI kommer att ta över jobb och leda till jobbförluster, är särskilt framträdande bland de yngre (15–19 år, 63%) och något mindre bland de äldre (20–25 år, 54%). 53 procent oroar sig för ökad beroende av teknologi.

Den mest delade förhoppningen, med 67 procent av alla respondenter, är att AI kommer att göra det lättare att lära sig nya saker och få tillgång till kunskap. Näst högst på listan är förhoppningen att AI kan hjälpa till att klara av svårare uppgifter, där 48 procent av alla respondenter ser detta som en fördel.

AI-användning bland unga 2024

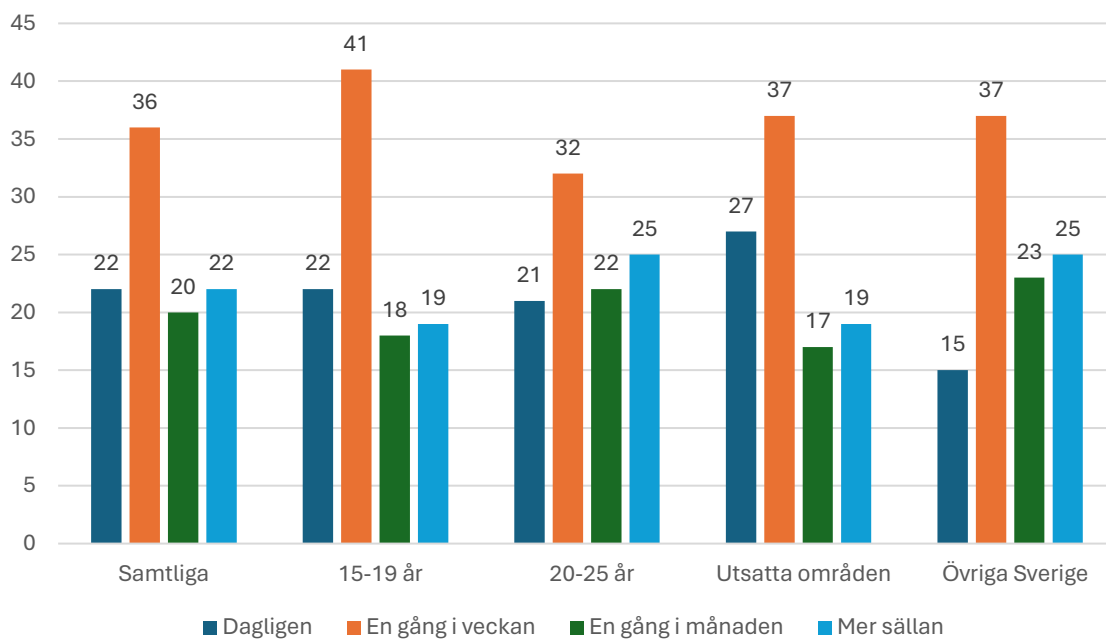
Inledningsvis ställdes frågan om respondenterna själva använt AI-verktyg det senaste året. Åtta av tio uppger att de någon gång använt AI-verktyg under det senaste året, den yngre gruppen (87 %) i högre utsträckning än den äldre gruppen (72 %). Något färre unga i utsatta områden uppger sig ha använt AI-verktyg under det senaste året jämfört med boende i övriga Sverige. Andelen som *inte* använt sig av AI-verktyg det senaste året varierar mest mellan den yngre åldersgruppen (9 %) och den äldre åldersgruppen (20 %).

Figur 1a Har du använt AI-verktyg det senaste året? (procent)

De flesta som uppger att de använder AI-verktyg gör det en gång i veckan. De dagliga användarna är fler bland unga i utsatta områden (27 %) jämfört med övriga Sverige (15 %). Unga boende i utsatta områden som *använder* AI-verktyg är sammanfattningsvis mer frekventa användare av AI-verktyg än ungdomar i övriga Sverige.

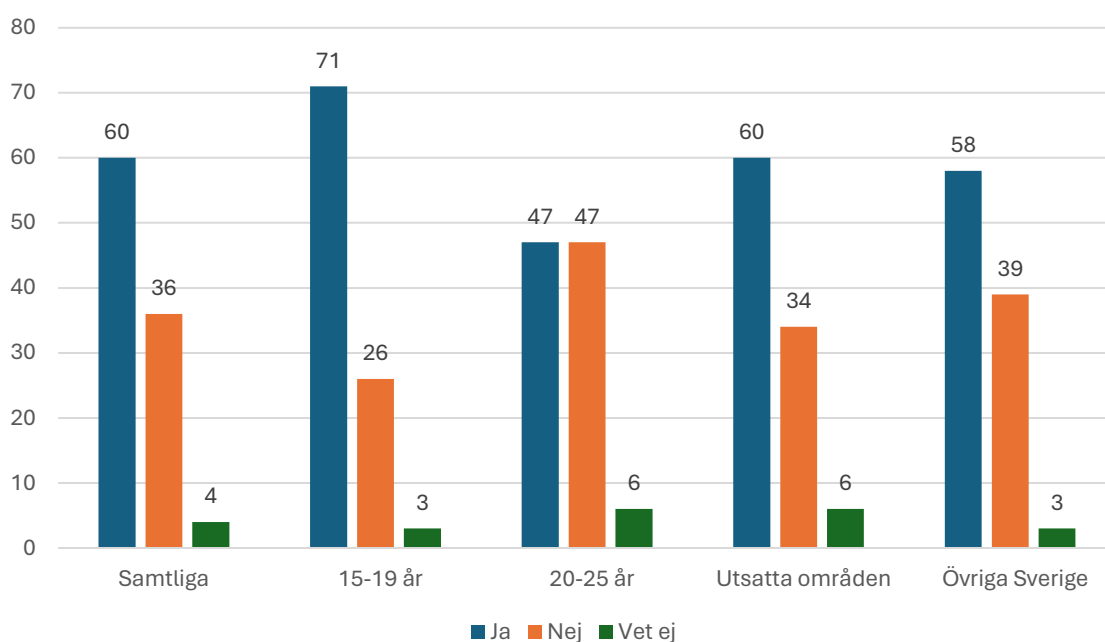
Figur 1b Hur ofta har du använt AI-verktyg det senaste året (procent)

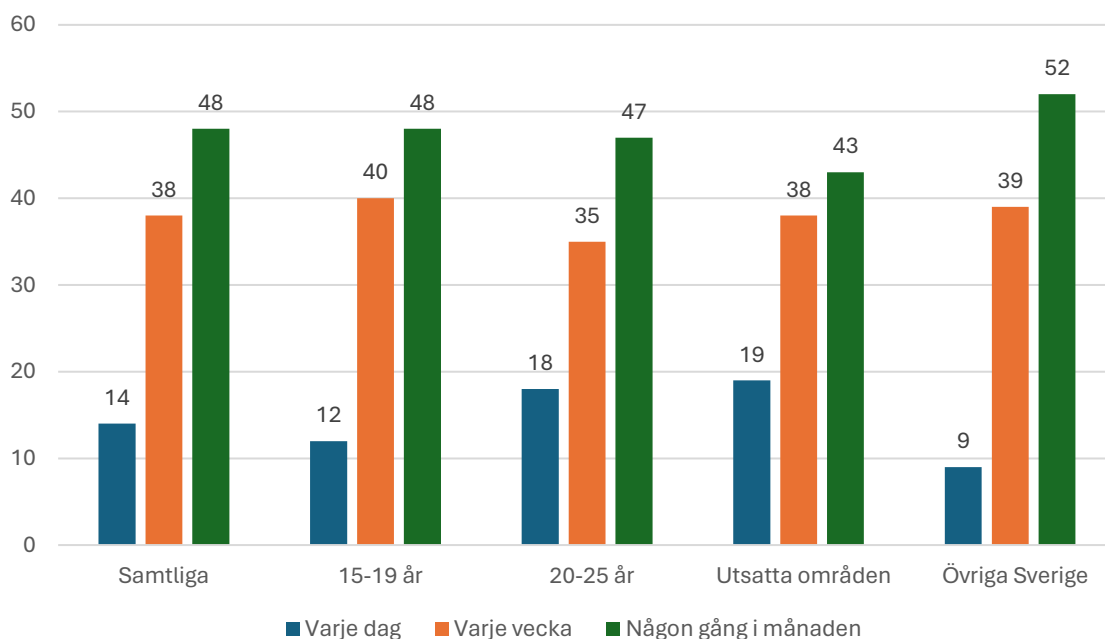
AI och utbildning

Användandet av AI i skolarbetet är vanligast bland den yngre gruppen, där 71 procent uppger att de använt AI i skolarbetet, medan samma siffra bland den äldre gruppen är 47 procent. Skillnaden i användandet av AI i skolarbete mellan unga i utsatta områden jämfört med övriga Sverige är små.

Figur 2a Har du använt AI-verktyg i ditt skolarbete? (procent)

Majoriteten av eleverna använder AI-verktyg åtminstone någon gång i månaden, med något högre användning i övriga Sverige (52 %). Den dagliga användningen är relativt låg i alla kategorier, där elever i utsatta områden har den högsta dagliga användningen på 19 procent. Den veckovisa användningen är ganska jämn, runt 35–40 procent, med små variationer mellan de olika åldersgrupperna och bostadsområden. Elever i övriga Sverige använder AI-verktyg mindre frekvent på daglig basis (9 %) jämfört med elever i utsatta områden (19 %).

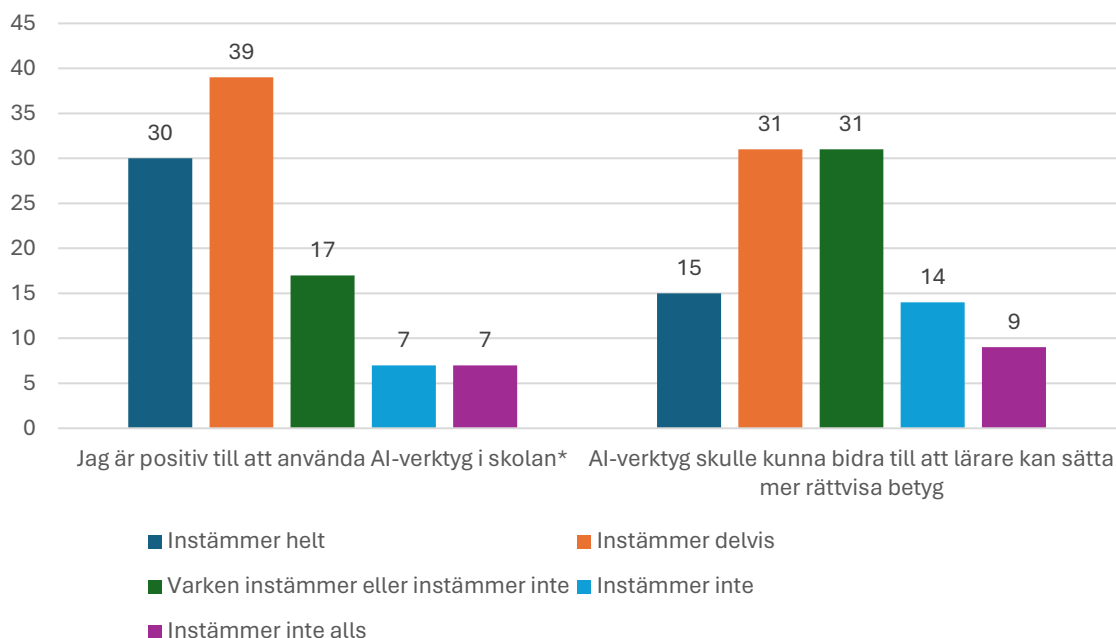
Figur 2b Hur ofta använder du AI-verktyg i skolan? (procent)

Unga positiva till AI i skolan, men tveksamma till AI som betygsättare

Artificiell intelligens (AI) gör sitt intåg i klassrummen och väcker både nyfikenhet och debatt. Många elever använder redan AI-drivna verktyg för skolarbetet. Men hur ser ungas inställning till AI som verktyg och betygsättare ut? Kan AI bidra till en mer rättvis och effektiv betygsättning?

Den allmänna inställningen till att använda AI-verktyg i skolan är övervägande positiv, 69 procent instämmer i påståendet om att de är positiva till att använda AI-verktyg i skolan. 14 procent placerar sig på motsatt sida av skalan och instämmer därmed inte i påståendet. Synen på huruvida AI-verktyg kan bidra till att lärare kan sätta mer rättvisa betyg är något mer varierad. Nästan hälften av de svarande instämmer i påståendet medan 23 procent motsätter sig. Knappt var tredje svarande uppger sig vare sig instämma eller inte i påståendet vilket indikerar en osäkerhet gällande AI-verktygs användande vid betygsättning.

Figur 3 Påståenden om AI och utbildning (procent)

Inställningen till att använda AI-verktyg i skolan varierar mellan olika grupper. Mest positiva till AI-verktyg i skolan är unga i ålder 15–19 års åldern, män och de boende i utsatta områden. De svarande som själva använt AI-verktyg under de senaste 12 månaderna är betydligt mer positivt inställda (74 %) till AI-verktyg i skolan jämfört med icke-användare (42 %).

Unga boende i utsatta områden har högre tilltro till att AI-verktyg skulle kunna bidra till att sätta mer rättvisa betyg jämfört med övriga Sverige. Män är mer positivt inställda än kvinnor. Även när det kommer till påståendet om att använda AI-verktyg i betygsättande är AI-användare mer positivt inställda än de som inte själva använt AI-verktyg under det senaste året.

Tabell 1 Inställning till påståenden om AI och utbildning (andel instämmer, procent)

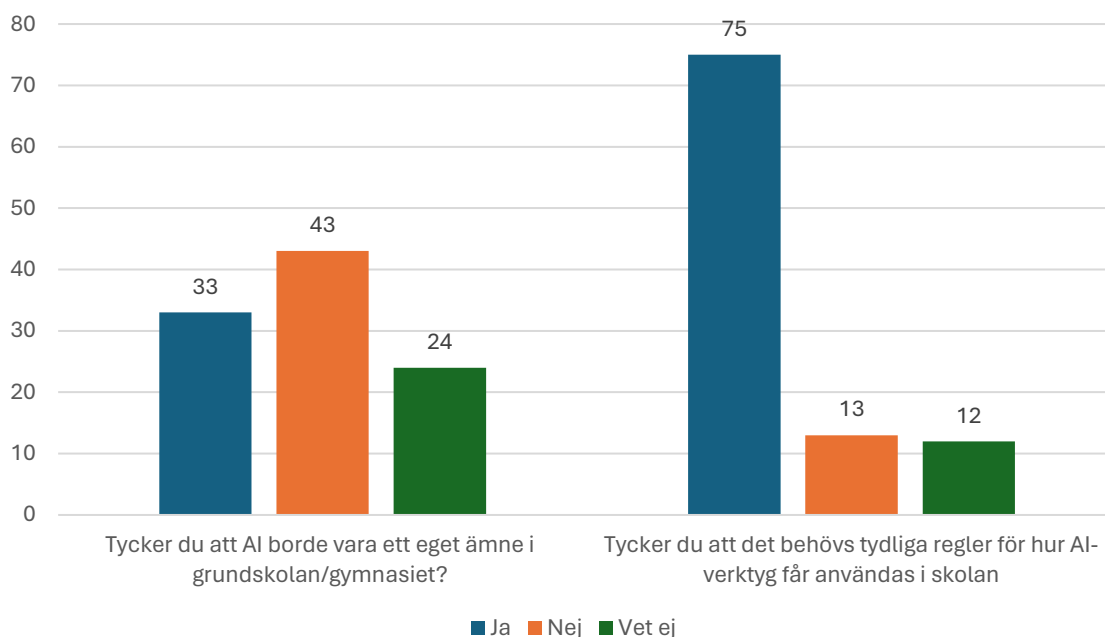
	Jag är positiv till att använda AI-verktyg i skolan ^{1*}	AI-verktyg skulle kunna bidra till att lärare kan sätta mer rättvisa betyg
Samtliga	69	46
Ålder		
15–19 år	73	46
20–25 år	63	46
Område		
Utsatta områden	70	48
Övriga Sverige	68	43
Kön		
Man	71	52
Kvinna	67	40
Utbildning		
Grundskola	74	47
Gymnasiet	65	44
Universitet/högskola	69	47
AI-användare (senast 12 månader)		
Ja	74	47
Nej	42	37

AI som skolämne och reglering av AI i skolmiljön

Åsikter om utbildning i AI och regelverk kring användandet av AI i skolan varierar mellan grupper. Sammantaget finns det en relativt stark opposition (43 %) mot att införa AI som ett eget ämne i skolan. 33 procent tycker att det vore en bra idé att AI är ett eget ämne i skolan. En av fyra vet inte hur de ska förhålla sig till AI som ett eget ämne i skolan. En klar majoritet (75 %) är för att införa ett tydligt regelverk för hur AI-verktyg får användas i skolan. Endast 13 procent motsätter sig förslaget.

^{1*}grundskolan/ gymnasiet/ högskolan

Figur 4 Åsikter om AI i som skolämne och regelverk kring användande i skolan (procent)

Fördelat på olika grupper ser vi störst skillnad i inställningen till AI som ett eget ämne i skolan mellan unga i utsatta områden (37 % positiva) och unga i övriga Sverige (28 % positiva). Män är tydligt mer positiva till AI på schemat (38 %) jämfört med kvinnor (29 %). Skillnaden mellan AI-användare och icke AI-användare är liten (4 %).

Behovet av att tydliggöra hur AI-verktyg får användas i skolan anses utbrett. Skillnader i frågan finns främst mellan de yngre (15–19 år, 69 %) och de äldre (20–25 år, 81 %). Behovet av regelverk för AI användning i skolan ökar med utbildningsnivå, där högskole-/universitetsutbildade ser ett större behov (82 %) att införa regler, jämfört med de som högst fullföljt grundskolan (72 %) eller gymnasiet (75 %).

Sammanfattningsvis är unga i utsatta områden mer positivt inställda till AI än unga i övriga Sverige. De yngre (15–19 år) och män är även de mer positivt inställda jämfört med deras jämförande grupper (20–25 år respektive kvinnor). Bland de som uppger att de använt AI i skolarbete är det fler unga i utsatta områden som gör det dagligen.

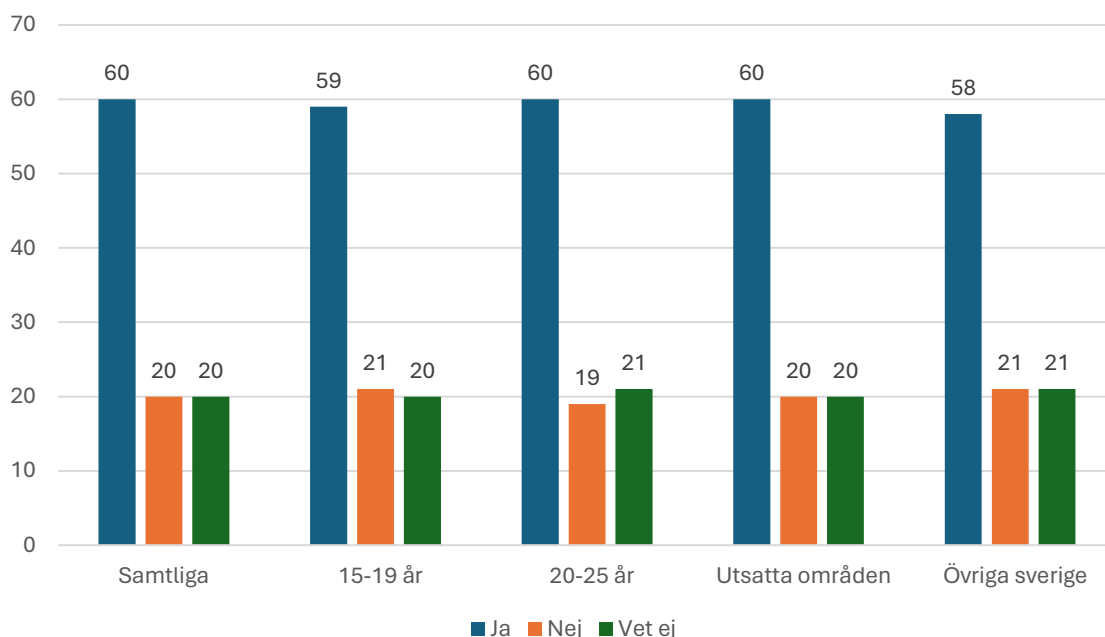
Tabell 2 Inställning till AI som eget ämne samt regler kring AI-verktyg (andel ja, procent)

	Tycker du att AI borde vara ett eget ämne i skolan*?	Tycker du att det behövs tydliga regler för hur AI-verktyg får användas i skolan*?
Samtliga	33	75
Ålder		
15–19 år	30	69
20–25 år	36	81
Område		
Utsatta områden	37	69
Övriga Sverige	28	79
Kön		
Man	38	73
Kvinna	29	75
Utbildning		
Grundskola	31	72
Gymnasiet	33	75
Universitet/högskola	38	82
AI-användare		
Ja	34	75
Nej	30	78

AI och jobb

Några av respondenterna som besvarat enkäten har precis påbörjat sitt yrkesliv men de flesta har hela yrkeslivet framför sig. På frågan om AI kommer göra dem mer effektiva och produktiva på jobbet tror sex av tio att så är fallet. Det finns en stor samsyn mellan ålder och geografi gällande AI:s inverkan på den förväntade effektiviteten/produktiviteten.

Figur 5 Åsikt: AI kommer hjälpa mig att vara mer effektiv/produktiv på jobbet

De områden där unga hyser störst tilltro till AI:s påverkan är analys av stora mängder data och automatisering av upprepande och tidskrävande uppgifter (65 %). 44 procent tror att AI kan komma att hjälpa till med organisering av arbetsdagen. I redovisade undergrupper ser vi olika mönster beroende på vilken fråga som utvärderas. De yngre tror i högre grad att AI kommer vara behjälpligt vid analys av stora mängder data och hjälp med organisation av arbetsdagen medan den äldre gruppen har större tilltro till AI:s förmåga att automatisera arbetsuppgifter. Unga i utsatta områden och kvinnor tror i lägre omfattning att AI kommer vara hjälpsamt vid analys av data och automatisering av arbetsuppgifter jämfört med boende i övriga Sverige och män.

Högre avslutad utbildning är en indikator på högre tilltro till AI:s hjälp med dataanalys och arbetsuppgifter medan kvinnor och icke-användare av AI har högre tilltro till AI:s hjälp med att organisera arbetsdagen jämfört med män och AI-användare.

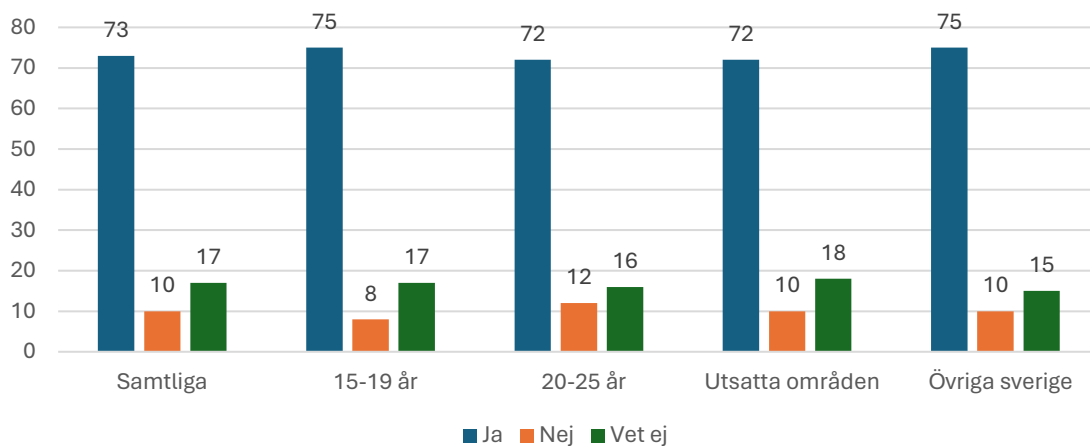
Tabell 3 Hur kommer AI hjälpa mig att vara mer effektiv/produktiv på jobbet?
(procent)

	Analysera stora mängder data	Automatisera upprepande och tidskrävande uppgifter	Få hjälp att organisera min arbetsdag
Samtliga	65	65	44
Ålder			
15–19 år	67	60	46
20–25 år	64	70	42
Område			
Utsatta områden	62	60	44
Övriga Sverige	69	70	44
Kön			
Man	70	68	40
Kvinna	60	61	48
Utbildning			
Grundskola	66	64	45
Gymnasiet	65	64	44
Universitet/högskola	69	72	41
AI-användare			
Ja	67	66	42
Nej	63	55	49

AI och framtida jobbmöjligheter

I takt med att AI blir alltmer integrerat i samhället, växer frågan om hur den teknologiska utvecklingen kommer att påverka arbetsmarknaden. En central fråga är om AI kommer att leda till skapandet av helt nya sorters jobb eller tvärtom? Vår undersökning visar att det finns en stor samsyn på tron att AI kommer skapa nya jobb i framtiden. Drygt 7 av 10 av de svarande tror att AI kommer skapa helt nya sorters jobb i framtiden och 1 av 10 tror det inte.

Figur 6 Tror du att AI kommer att skapa helt nya sorters jobb i framtiden?

Sammanfattningsvis är förväntningarna stora på AI:s närvaro i framtida arbetsliv när man frågar dagens unga. AI kommer enligt ovan beskrivna utfall:

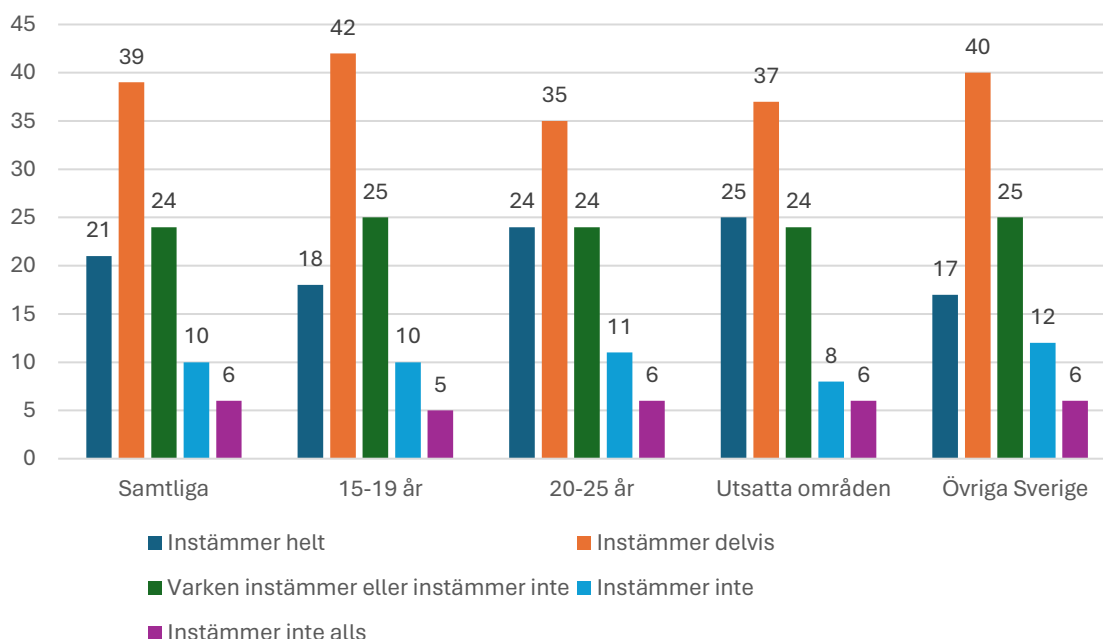
- Öka produktiviteten och effektiviteten på arbetsplatsen
- Automatisera repetitiva och tidskrävande arbetsuppgifter
- Underlätta analys av stora mängder data och inte minst
- Skapa en helt ny typ av jobb i framtiden

AI och livet

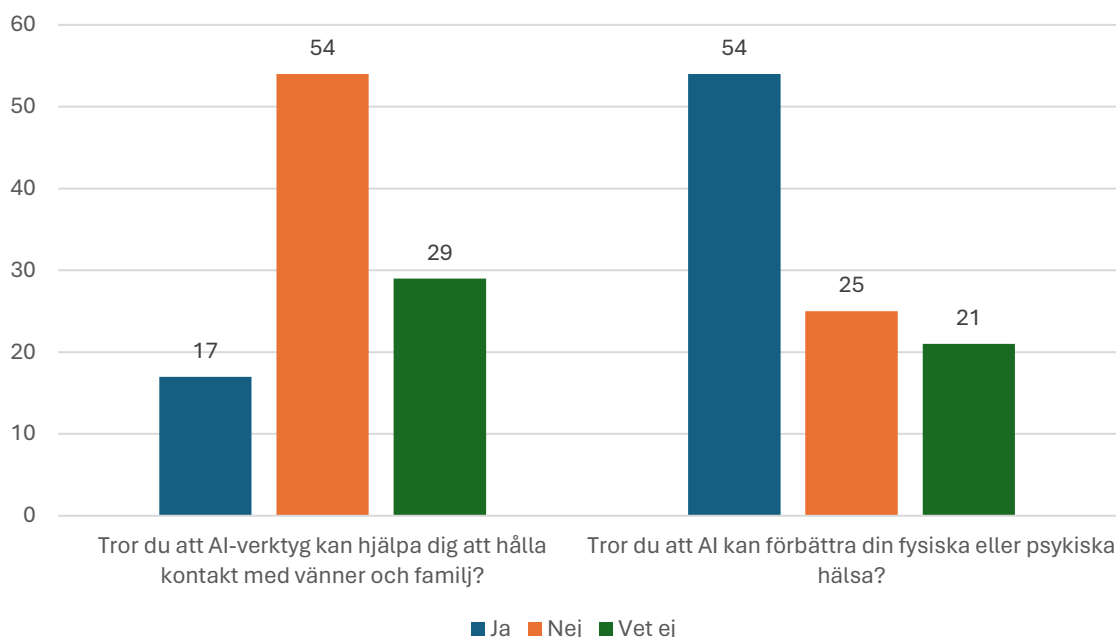
I takt med att AI blir alltmer integrerad i vår dagliga tillvaro, är det viktigt att förstå dess inverkan på olika områden. Medan vissa ser AI som en möjlighet till förbättring och effektivisering, känner andra oro för dess potentiella konsekvenser. Vidare spelar AI en växande roll i våra sociala liv, vilket påverkar vår kommunikation, arbete och underhållning. Detta väcker frågor om hur våra relationer och vårt välmående påverkas. I följande avsnitt ges en överblick av hur unga föreställer sig en framtid med AI – både de möjligheter och utmaningar de ser.

Den allmänna inställningen till AI bland unga är övervägande positiv. 60 procent av de tillfrågade är positiva till AI. De skillnader som finns mellan grupper som uppmäts främst i inställningens intensitet. Unga i utsatta områden instämmer i högre grad *helt* i påståendet (25 %) jämfört med unga i övriga Sverige (17 %) som i stället i högre utsträckning *delvis* instämmer.

Figur 7 Påstående: Jag är positivt inställd till AI i allmänhet

Respondenterna fick frågan om de tror att AI kan hjälpa dem att hålla kontakt med vänner och familj och om de tror att AI kan förbättra deras fysiska eller psykiska hälsa (t ex lägga upp träningsprogram, ge kostråd eller hitta bra rutiner). 17 procent av de tillfrågade tror att AI-verktyg kan hjälpa dem att hålla kontakt med vänner och familj. En större andel, 54 procent, tror att AI kan förbättra deras fysiska eller psykiska hälsa.

Figur 8 AI-verktygens påverkan på det sociala livet och fysisk/psykisk hälsa

Yngre respondenter (15–19 år) är något mer optimistiska än de äldre (20–25 år) vad gäller AI:s förmåga att bidra till förbättrad hälsa. Män (57 %) är något mer optimistiska än kvinnor (53 %) när det gäller AI:s möjligheter att förbättra hälsan. Män (19 %) är också något mer positiva än kvinnor (16 %) till AI:s potential att hålla kontakt med vänner och familj. De med grundskoleutbildning (58 %) har störst förhoppningar om AI:s hälsoförbättrande effekter, medan denna tro minskar något med högre utbildningsnivå (gymnasiet 53 %, universitet/högskola 48 %). Respondenter från utsatta områden (21 %) är mer benägna att tro att AI kan hjälpa med att hålla kontakt med vänner och familj jämfört med de från övriga Sverige (14 %). Användare av AI jämfört med icke användare skiljer sig nämnvärt i bedömningen om AI kan hjälpa till att förbättra hälsan, där 59 procent av AI-användare tror att AI kan förbättra den psykiska eller fysiska hälsan jämfört med endast 36 procent av icke-användare.

Tabell 4 Inställning till AI som medel för att hålla kontakt och förbättra egna hälsan (andel ja, procent)

	Tror du att AI-verktyg kan hjälpa dig att hålla kontakt med vänner och familj?	Tror du att AI kan förbättra din fysiska eller psykiska hälsa?
Samtliga	17	54
Ålder		
15–19 år	17	58
20–25 år	18	50
Område		
Utsatta områden	21	55
Övriga Sverige	14	53
Kön		
Man	19	57
Kvinna	16	53
Utbildning		
Grundskola	15	58
Gymnasiet	18	53
Universitet/högskola	21	48
AI-användare		
Ja	18	59
Nej	16	36

Det vanligaste användningsområdet av AI-verktyg bland unga idag är för att söka information följt av hjälp att förstå svåra begrepp och ord och att skriva texter. Mönstren i användande liknar varandra i alla redovisade subgrupper även om nivåerna skiljer sig något. Den yngre gruppen (15–19 år) och boende utsatta områden använder i högre grad än övriga AI-verktyg för att skriva texter, medan den äldre gruppen (20–25 år) i högre utsträckning använder AI-verktyg för att skapa bilder och få restips.

Tabell 5 Vad använder du AI-verktyg till idag? (procent)

	Samtliga	15–19 år	20–25 år	Utsatta områden	Övriga Sverige
Söka information	61	69	55	61	61
Hjälp att förstå svåra begrepp och ord	55	62	47	59	50
Skriva texter	45	52	38	47	43
Översätta text	36	36	35	38	34
Hjälp när jag söker jobb	20	18	22	23	17
Skapa bilder	17	14	19	15	18
Få restips	14	12	17	18	10
Göra musik	5	6	5	6	4
Göra filmer	4	4	4	5	3

Tabell 6 visar en översikt över de största farhågorna som människor i olika åldersgrupper och områden i Sverige har när det gäller utvecklingen och användningen av AI. Den största farhågan, med 66 procent av samtliga respondenter, är att AI kommer att öka risken för fusk. Denna oro är genomgående hög i alla grupper, med den högsta andelen (69 %) bland dem som inte bor i utsatta områden utan i övriga delar av Sverige. Näst vanligaste farhågan, att AI kommer att ta över jobb och leda till jobbförluster, är särskilt framträdande bland de yngre (15–19 år, 63 %) och något mindre bland de äldre (20–25 år, 54 %). 53 procent oroar sig för ökat beroende av teknologi, med en något högre andel bland de yngre (15–19 år, 57 %).

Oro för minskad mänsklig kontakt är högre bland 20–25 åringarna (39 %) jämfört med den yngre gruppen (30 %). Fler från övriga Sverige (46 %) än från utsatta områden (36 %) oroar sig för att AI utvecklas utan tillräcklig etisk övervägning. Oron för missbruk av personliga data är också högre bland unga som bor i övriga Sverige (46 %) jämfört med unga i utsatta områden (34 %).

Tabell 6 Vilka är dina 6 största farhågor när det kommer till utvecklingen och användningen av artificiell intelligens (AI)? (upp till 6 svar möjliga, procent)

	Samtliga	15–19 år	20–25 år	Utsatta områden	Övriga Sverige
AI kommer öka risken för fusk	66	68	64	63	69
AI kommer att ta över jobb och leda till jobbförluster	59	63	54	55	62
Ökad beroende av teknologi	53	57	48	52	53
Risk för att AI utvecklas utan tillräcklig etisk övervägning och mänskligt perspektiv	41	42	41	36	46
Personliga data som missbrukas eller hanteras oansvarigt	40	39	41	34	46
AI kommer leda till mindre mänsklig kontakt med lärare och andra elever	34	30	39	35	33
AI används för att manipulera och kontrollera människor	34	31	36	27	41
AI kommer skapa ett kunskapsgap mellan de som kan använda AI och de som inte kan	31	30	33	33	29
AI kommer göra det svårt för de med lägst AI-kunskap att få jobb	27	27	27	32	22
AI:s påverkan på mental hälsa, exempelvis genom skapande av orealistiska skönhetsnormer i sociala medier	24	24	24	21	27
AI leder till en ökad digitalt klyfta mellan de som har tillgång till den senaste teknologin och de som inte har det	23	24	22	25	21
AI förvärrar sociala orättvisor genom diskriminering och ojämlikhet	11	11	12	13	9

Avslutningsvis fick respondenterna frågan om vilka deras främsta förhoppningar med utvecklingen och användningen av AI är. Svaren ger en tydlig bild av vilka positiva effekter som Sveriges unga hoppas att AI ska kunna bidra med i deras liv och i samhället i stort. Den mest delade förhoppningen, där 67 procent av alla respondenter håller med, är att AI kommer att göra det lättare att lära sig nya saker och få tillgång till kunskap. Denna förväntning är särskilt stark bland de yngre (15–19 år, 71 %). Näst högst på listan är förhoppningen att AI kan hjälpa till att klara av svårare uppgifter, där 48 procent av alla respondenter ser detta som en fördel. Denna förhoppning är särskilt hög bland de yngre (15–19 år, 53 %) och de som bor i övriga delar av Sverige (57 %).

Förhoppningar om att AI kan öka effektiviteten och produktiviteten i jobbet är något högre bland äldre (20–25 år, 40 %) jämfört med de yngre (15–19 år, 35 %). 15–19-åringar (40 %), fortfarande i skollåldern, har större förhoppningar om att AI kan hjälpa till att strukturera skolarbetet än de äldre (20–25 år, 30 %). 41 procent av respondenterna hoppas att AI kan hjälpa till att förbättra språk och grammatik, vilket är relativt jämnt fördelat över alla grupper. En fjärdedel hoppas att AI kommer att göra det möjligt för alla att bli kreativa skapare av innehåll, vilket visar en relativt jämn fördelning mellan grupperna. Endast 8 procent ser AI som ett medel för att främja jämlikhet och minska sociala orättvisor genom objektiva beslutsstöd.

Tabell 7 Vilka är dina 6 största förhoppningar med utvecklingen och användningen av artificiell intelligens (AI)? (upp till 6 svar möjliga, procent)

	Samtliga	15–19 år	20–25 år	Utsatta områden	Övriga Sverige
AI gör det lättare att lära sig nya saker och få tillgång till kunskap	67	71	63	66	68
AI kan hjälpa mig att klara av svårare uppgifter	48	53	43	50	57
AI underlättar sökandet efter information och snabbar på kunskapsinhämtning	47	47	47	43	52
AI hjälper till att förbättra språk och grammatik	41	42	39	43	38
AI kan hjälpa mig att bli mer effektiv/produktiv i mitt jobb	38	35	40	35	41
AI hjälper till att strukturera upp skolarbetet	35	40	30	35	35
AI leder till mer personlig och anpassad utbildning	26	27	24	24	27
AI gör att alla kan bli kreativa skapare av innehåll som t ex filmer, musik, bilder	25	25	26	26	24
AI bidrar till att lösa hälsofrågor och ställa sjukdomsdiagnoser	22	23	22	21	24
AI bidrar till att lösa globala utmaningar som klimatförändringar	18	18	18	15	22
AI förbättrar underhållning och skapar nya former av nöje	15	16	14	17	13
AI bidrar till ett mer tillgängligt och inkluderande samhälle	13	12	14	14	12
AI kan utjämna kunskapsskillnaderna	12	12	12	14	9
AI kan hjälpa mig få jobb jag annars inte skulle fått	11	12	10	13	9
AI främjar jämlikhet och minskar sociala orättvisor genom objektiva beslutsstöd	8	10	8	8	10

Om undersökningen

Undersökningen består av två slumpmässiga urval från Statens Personadressregister SPAR. Urval 1 är ett slumpmässigt urval av individer mellan 15–24 år som är folkbokförda i något av Sveriges utsatta, särskilt utsatta eller riskområden. Urvalsstorleken är 5 886. Urval 2 är ett slumpmässigt urval av individer mellan 15–24 år som är folkbokförda i Sverige exklusive Sveriges utsatta, särskilt utsatta eller riskområden. Urvalsstorleken är 4 943. Totalt besvarade 1 809 unga undersökningen, 987 av dem har sin hemvist i av polisen definierade utsatta områden² och 822 är bosatta i övriga Sverige. Det ger en svarsfrekvens på 17 procent.

² Polisens definition: Utsatta områden är geografiskt avgränsade områden som karaktäriseras av en låg socioekonomisk status och där de kriminella har en inverkan på lokalsamhället. Från den 1 december 2023 är det totalt 59 områdena varav 27 benämns "utsatta områden", 15 är "riskområden" och 17 är "särskilt utsatta områden").

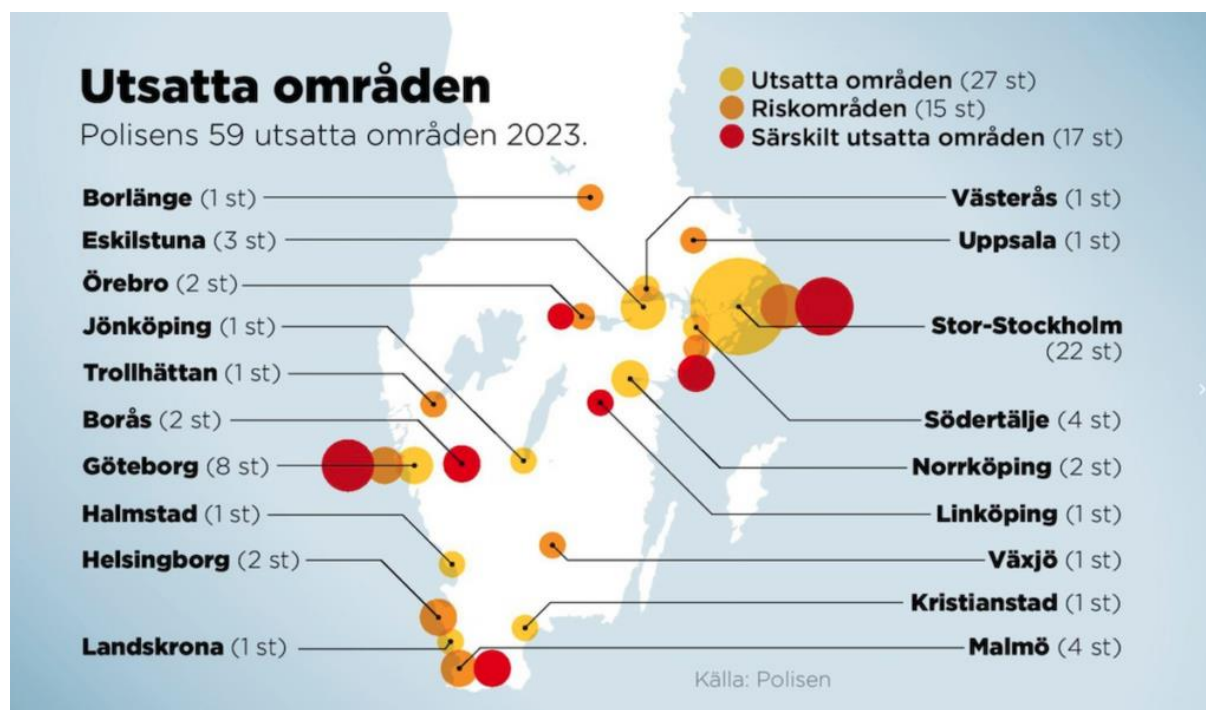
Svarsgruppen består av 51 procent i åldern 15–19 år och 49 procent 20–25 åringar³. Kvinnor utgör 53 procent av svarsunderlaget och män 47 procent. 12 procent av de svarande har som högst fullföljt högskole-/ universitetsstudier, 54 procent har som högst fullföljt gymnasiestudier och 34 procent har som högst fullföljt grundskolan.

Metodbeskrivning och genomförande

Datainsamlingen har genomförts med en så kallad ”push-to-web-metod”. En postal inbjudan har skickats till respondentens folkbokföringsadress och undersökningen var möjlig att besvara digitalt genom att logga in med en individuell svarskod eller QR-kod. Undersökningen var möjlig att besvara på svenska, engelska, arabiska och somaliska. Påminnelser har skickats ut via SMS. Undersökningen pågick från och med 2 maj till och med 20 maj 2024.

Fakta: 59 utsatta områden

De utsatta områdena definieras av Polismyndigheten och är indelade i olika grader av utsatthet: utsatta områden, riskområden, och särskilt utsatta områden.⁴ Ett utsatt område är enligt Polismyndigheten ett geografiskt avgränsat område där kriminella har en påverkan på lokalsamhället i olika grader. Områdena har även en låg socioekonomisk status och är hem till ca 570 000 svenskar, många med utländsk bakgrund och lägre ålder. Två av tre invånare har ännu inte fyllt 45 år.⁵ Den 1 december 2023 uppdaterades listan och fyra nya områden har tillkommit, medan sex områden inte längre bedöms som utsatta jämfört med 2021.

³ 43 personer har fyllt 25 år under undersökningsperioden varför ålder redovisas 15–25 år.

⁴ Källa: Polismyndigheten. Grafik: Anders Humlebo /TT.

⁵ Källa: Järvaveckan Research: en rapport om Sveriges 61 utsatta områden

- **27 utsatta områden:** Gamlegården, Kristianstad. Grantorp/Visättra, Huddinge. Råslätt, Jönköping. Skiftinge, Eskilstuna. Vårby, Huddinge. Årby, Eskilstuna. Andersberg, Halmstad. Brandbergen, Haninge. Bredäng, Stockholm. Bäckby, Västerås. Finnsta, Järfälla. Fisksätra, Nacka. Fröslunda, Eskilstuna. Gårdsten, Göteborg. Hagsätra/Rågsved, Stockholm. Hisings Backa, Göteborg. Hässelby/Vällingby, Stockholm. Karlslund, Landskrona. Navestad, Norrköping. Saltskog, Södertälje. Sångvägen, Järfälla. Hagalund, Solna. Hageby, Norrköping. Jordbro, Haninge. Skogås, Huddinge. Storstreten, Botkyrka. Vårberg, Stockholm.
- **15 riskområden:** Biskopsgården, Göteborg. Dalhem/Drottninghög/Fredriksdal, Helsingborg. Gottsunda, Uppsala. Kronogården/Lextorp/Sylte, Trollhättan. Oxhagen/Varberga, Örebro. Södra Sofielund (Seved), Malmö. Söder, Helsingborg. Tjärna Ängar, Borlänge. Araby, Växjö. Fornhöjden, Södertälje. Holma/Kroksbäck/Bellevuegården, Malmö. Rissne/Hallonbergen, Solna. Valsta, Sigtuna. Tynnered/Grevgården/Opaltorget, Göteborg. Tureberg, Sollentuna.
- **17 särskilt utsatta områden:** Rinkeby/Tensta, Stockholm. Hjällbo, Göteborg. Husby, Stockholm. Alby, Botkyrka. Bergsjön, Göteborg. Hallunda/Norsborg, Botkyrka. Hammarkullen, Göteborg. Hovsjö, Södertälje. Lövgärdet, Göteborg. Norrby, Borås. Nydala/Hermosdal/Lindängen, Malmö. Ronna/Geneta/Lina, Södertälje. Skäggetorp, Linköping. Vivalla, Örebro. Fittja, Botkyrka. Hässleholmen/Hulta, Borås. Rosengård, Malmö.

Bakgrundsinformation

		Övriga Sverige	Utsatt område
<i>Kön</i>			
	Kvinna	51	55
	Man	49	45
	Total	100	100
<i>Ålder</i>			
	15–19	52	49
	20–25	48	51
	Total	100	100
<i>Utbildning</i>			
	Grundskola eller motsvarande	36	31
	Gymnasium eller motsvarande	53	57
	Högskola/universitet eller motsvarande	11	12
	Total	100	100

Kommentar: Tabellen visar den demografiska fördelningen bland de svarande i respektive nedbrytning i procent. Tabellen läses kolumnvis för respektive kategori.

Kontaktuppgifter

Ahmed Abdirahman

Vd och grundare, Järvaveckan

ahmed.abdirahman@jarvaveckan.se

+46 (0)73 907 75 09

Sara Övreby

Googles samhällspolitiska chef

sovreby@google.com

+46 (0)70 537 33 39

JÄRVAVECKAN
RESEARCH

